

Juni 2018

Når du træder til med hjertelungeredning

Hvis en person falder om med hjertestop uden for hospital, f.eks. på gaden, har alle pligt til at træde til med genoplivning ifølge straffeloven. Hvis man bliver vidne til et hjertestop, skal man ikke tøve med at ringe 1-1-2 og følge vejledningen i at yde hjertelungeredning. Tiden er en helt afgørende faktor for succesfuld genoplivning, så det er vigtigt ikke at miste livsvigtige minutter ved f.eks. at undersøge, om personen har sagt nej til genoplivning.

Svære, væsentlige situationer

Som førstehjælper kan man blive udsat for svære dilemmaer og overvejelser. Dansk Råd for Genoplivning ønsker at bidrage til, at privatpersoner i sådanne situationer, så vidt muligt, er forberedt på at handle på baggrund af den bedst tilgængelige viden og den gældende lovgivning. Her er to eksempler på situationer, hvor man som førstehjælper eller tilfældig forbi passerende, kan komme ud for:

1. Personen ønsker ikke genoplivning

Du er vidne til et hjertestop og klar til at ringe 1-1-2 og træde til med genoplivning. En nær pårørende fortæller dig, at personen har udtrykt ønske om ikke at blive genoplivet. Den pårørende har ingen dokumentation for personens ønsker, men virker oprigtig, afklaret og troværdig i sin udmelding.

Ved opkald til 1-1-2 om formodet hjertestop bliver alt sat ind for at genoplive personen. Hvis man som pårørende ved, at personen ikke ønsker genoplivning, bør man ikke alarmere 1-1-2 ved hjertestop, men i stedet kontakte egen læge eller vagtlægeordningen – i Region Hovedstaden kontaktes Akutte telefonen 1813.

Du kan undlade at give hjertelungeredning, hvis det af omstændighederne fremgår, at det ikke er nødvendigt eller det ikke er relevant.

2. Personen kan ikke genoplives

Du er vidne til et hjertestop og slet ikke i tvivl om, hjertestoppet har fundet sted for lang tid siden, eller der er andre forhold, som gør, at personen ikke kan genoplives.

Kun en læge kan erklære en borger død over telefonen og beslutte, at der ikke skal ydes genoplivning. De fleste opkald til 1-1-2 om hjertestop resulterer derfor i, at indringeren bliver instrueret i genoplivning, og at der bliver sendt en hjerteløber, ambulance og akutlægebil.

Du kan undlade at give hjertelungeredning, hvis det af omstændighederne fremgår, at det ikke er nødvendigt eller det ikke er relevant.

Ifølge straffeloven kan du blive straffet, hvis du undlader at hjælpe nogen, der er i øjensynlig livsfare. Denne paragraf bliver dog kun benyttet yderst sjældent og næsten udelukkende i forbindelse med personer, der flygter fra trafikuheld i panik.

Sundhedsprofessionelle har særlig handlepligt og behandlingsmæssigt ansvar. Læs mere via referencerne nedenfor.

Ring 1-1-2, hvis du bliver vidne til hjertestop

Hvis du bliver vidne til et hjertestop, kan du gøre en afgørende forskel ved at ringe 1-1-2 med det samme og derefter give hjertelungeredning og få fat i hjertestarter. Den sundhedsfaglige visitator på 1-1-2 vil guide dig til, hvad du skal gøre.

Tiden er en helt afgørende faktor for succesfuld genoplivning. For hvert minut der går, fra en person falder om med hjertestop til hjælpen når frem, falder chancen for overlevelse med ca. 10 procent. Derfor er det vigtigt, at du træder til med det samme for ikke at miste livsvigtige minutter ved f.eks. at undersøge, om personen har sagt nej til genoplivning.

”Nej tak til genoplivning”

Det er vigtigt at tage samtalen om genoplivning med sine nærmeste, så de ved, hvordan de skal handle ved hjertestop. Hvis man ringer 1-1-2, siger man samtidig ja til genoplivning, da beredskabet altid vil gøre sit bedste for, at personen med hjertestop overlever.

På plejecentre, hospitaler, institutioner mv. bør borgere sammen med en læge tage stilling til, om de ønsker forsøg på genoplivning.

Denne tekst er tænkt som støtte til privatpersoner, der vil være klar til at træde til med genoplivning ved hjertestop uden for hospital. Det er vigtigt at kende og tage stilling til de forhold, som gør sig gældende omkring genoplivning efter hjertestop uden for hospital. Ikke mindst når, man melder sig en af de første-hjælperordninger, der findes i Danmark, hvor frivillige bliver tilkaldt ved hjertestop og løber ud med en hjertestarter og yder hjertelungeredning, hvis de er i nærheden af et hjertestop.

Danskerne er gode til genoplivning

I løbet af de seneste 15 år er overlevelsen efter hjertestop tredoblet i Danmark. Det skyldes ikke mindst, at danskerne er rigtig gode til at træde til med genoplivning, hvis de bliver vidne til et hjertestop. Hvis en person får hjertestop, og der ikke gives livreddende førstehjælp før, at ambulancen når frem, overlever 1 ud af 30. Hvis vidner træder til med livreddende førstehjælp, overlever 1 ud af 8.

76% af de personer, der overlever et hjertestop, og var i arbejde før hjertestoppet, vender tilbage til arbejdsmarkedet. Personer der modtager genoplivning fra vidner, har 40% større chance for at vende tilbage til deres job sammenlignet med dem, der ikke får denne hjælp fra vidner.

Referencer

- Etisk Råds udtalelse om udladelse og afbrydelse af livsforlængende behandling:
<http://www.etiskraad.dk/~media/Etisk-Raad/Etiske-Temaer/Aktiv-doedshjaelp/Publikationer/Udtalelse-om-undladelse-og-afbrydelse-af-livsforlaengende-behandling.pdf>
- Vejledningen om fravalg af livsforlængende behandling, VEJ nr. 9025 af 17/01/2014 om hhv. beslutningskompetencer og aktualitet i beslutningen:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=161404>
- Ofte stillede spørgsmål om fravalg på forsøg på genoplivning:
https://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_79923/cf_202/STPS_-_FAQ_vedr.PDF
- Artikel fra 2018 om plejehjem og overlevelse: [https://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572\(18\)30070-4/abstract?code=resus-site](https://www.resuscitationjournal.com/article/S0300-9572(18)30070-4/abstract?code=resus-site)
- European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015 Section 11: *The ethics of resuscitation and end-of-life decisions*
[file:///C:/Users/LSCH0272/Downloads/main%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/LSCH0272/Downloads/main%20(1).pdf)

Link til yderligere information

- Svenska Läkaresällskapet Svensk sjuksköterskeförening Svenska rådet för hjärt-lungräddning: *Etiska riktlinjer för hjärt-lungräddning (HLR)*
<http://www.sls.se/Global/etik/riktlinjer20maj.pdf>
- Guidance from the British Medical Association, the Resuscitation Council (UK) and the Royal College of Nursing: *Decisions relating to cardiopulmonary resuscitation*, oktober 2014
<file:///C:/Users/LSCH0272/Downloads/DecisionsRelatingToCPR.pdf>

Dansk Råd for Genoplivning (DRG), der er en tværfaglig organisation bestående af ca. 20 medlemsorganisationer der til sammen arbejder for, at flere overlever hjertestop i Danmark. DRG er en del af det Europæiske Råd for genoplivning (ERC). ERC indgår sammen med flere andre internationale organisationer i "The International Liaison Committee on Resuscitation", ILCOR.

Til sammen er ERC, ILCOR og DRG med til at sikre international konsensus på genoplivningsområdet.